

Non-invasiivisen ventilaatiohoidon aloitus kroonisessa hengitysvajauksessa

Lähteet: Simonds AK (ed.). Handbook Noninvasive Ventilation. European Respiratory Society, 2015. ISBN 978-1-84984-075-0
 Windisch, Wolfram et al. "German National Guideline for Treating Chronic Respiratory Failure with Invasive and Non-Invasive Ventilation – Revised Edition 2017: Part 2." Respiration 96.2 (2018): 171–203. Web.
 Motor neurone disease: assessment and management. NICE guideline [NG42] Published date: 24 February 2016 Last updated: 23 July 2019

Kirjaa hoidon indikaatio. Jos indikaatio harkinnanvarainen, arvioi kriittisesti hoidon jatko kontrollikäynnin yhteydessä. Jos NIV-hoidosta koettu haitta suuri, eikä haittoja korjaustoimenpiteillä saada hallintaan, harkitse hoidosta luopumista.

Sairaus	Indikaatiot	Huom
Stabiili COPD + krooninen hyperkapninen hengitysvajaus	Oireita optimaalisen lääke- tai happihoidon aikana sekä jokin seuraavista: <ol style="list-style-type: none"> Päivänaikainen $\text{PaCO}_2 \geq 6.7$ (ja $\text{pH} > 7.35$, HCO_3 koholla) Yöllinen $\text{PaCO}_2 \geq 7.3$ kPa Päivänaikainen $\text{PaCO}_2 > 6.0$-6.7 kPa ja PtcCO_2 nousu > 1.3 kPa yön aikana Hyperkapnia ($\text{PaCO}_2 \geq 7.1$ kPa) persistoi 2 viikkoa akuutin asidoottisen, hyperkapnisen eksaserbaation ventilaatiohoidosta huolimatta 	Pysyvän NIV-hoidon aloitusta akuutissa pahenemisvaiheessa arvioitava kriittisesti, hyödyistä ei tutkimusnäyttöä. Tavoite: <ul style="list-style-type: none"> - PaCO_2:n normalisointi - PaCO_2-lasku $\geq 20\%$ - Käyttö $> 5\text{h/yö}$ - (IPAP ≥ 18 cmH₂O)
Hermosto- ja lihassairaudet (NMD)	Arvio, jos <ol style="list-style-type: none"> Hengityslihasseikkouteen assosioituvia oireita, tai FVC $< 70\%$ viitearvosta BE tai HCO_3 koholla MIP < 60 cmH₂O (5.9 kPa) [$\text{SpO}_2 < 94\%$ ($< 92\%$ jos muita keuhkosairauksia)] Koti-NIV perusteltu, jos yksikään seuraavista: <ol style="list-style-type: none"> Päivänaikainen $\text{PaCO}_2 \geq 6.0$ kPa Yöllinen $\text{PaCO}_2 \geq 6.0$ kPa Yöllinen $\text{PtcCO}_2 \geq 6.7$ kPa $> 30\text{min}$ Valveilla normokapnia ja yöllinen PtcCO_2-nousu ≥ 1.3 kPa Nopea FVC:n lasku ($> 10\%$/ 3kk) <i>Toistuvia CO_2-retentiosta aiheutuvia sairaalahoitojaksoja</i> <p><i>Jos kriteerit eivät täyty niin uusinta-arvio 3(-12) kk</i></p>	Kroonisen hypoventilaation oireita: <ul style="list-style-type: none"> - Dyspnea, ortopnea - Aamupäänsärky - Vasodilataatio: sidekalvojen punoitus, perifeeriset turvotukset - Psykkiset oireet, mm. uneliaisuus, ahdistuneisuus - Ruokahaluttomuus *Limaisuus, yskimisvoima (viite > 360 L/min): PCF < 270 : limantyhjennyksen tehostaminen, yskityskone? *Edetäänkö invasiiviseen ventilaatiohoitoon?
Rintakehän sairaudet (RTD/ CWD)	Hengitysvajauksen oireita, ja jokin seuraavista: <ol style="list-style-type: none"> Päivänaikainen $\text{PaCO}_2 \geq 6,0$ kPa Yöllinen $\text{PaCO}_2 \geq 6.7$ kPa Yöllinen PtcCO_2-nousu ≥ 1.3 kPa <ul style="list-style-type: none"> - <i>Toistuvia CO_2-retentiosta aiheutuvia sairaalahoitojaksoja</i> 	Esim. tuberkuloosin jälkitila, vaikea kyfoskolioosi, pallean kohoasento *VC $< 50\%$ odotusarvosta vahvasti viitteellinen merkittävä hengitysvajaukselle → uudelleenarvio 3kk välein *Uenaikainen hengityshäiriö ilman hyperkapniaa: CPAP?
Harkinnanvaraiset indikaatiot, esim.		
Obesiteettihypoventilaatio (OHS)	CPAP ensisijainen, mutta NIV, jos: <ol style="list-style-type: none"> Vaikea hyperkapnia tai vaikea, oireinen kardiovaskulaarinen liitännäissairaus 	Suora NIV-aloituksen harkinta potilailla, joilla yöllinen hypoksemia ja hyperkapnia

	b) CPAP riittävästi normalisoi hyperkapniaa: Yöllinen PaCO ₂ / PtcCO ₂ -nousu ≥ 1 kPa c) CPAPilla SpO ₂ < 80% ≥ 10 min ajan d) Hypopneat ja RERA (respiratory effort related arousal) eivät korjaannu CPAP-hoidolla	mutta ei merkittävää uniapneaa (n. 10% OHS-potilaista) *HUOM: Hengityskeskusten remodelling 3kk kuluessa *Obesiteetin vähentämiseen tähtäävä hoito
Uniapnea	Ensisijaisesti CPAP. 2PV-hoitoa voi puolttaa esim. a) COPD, jossa hyperkapnisia pahenemisvaiheita (vaikei stabiiliin COPD:n osalta 2PV-kriteerit täyty) b) Muita liittännäissairauksia, joihin liittyen hyperkapniaa/ hengitysvoimat alentuneet c) Korkea CPAP-paine, jota potilas ei siedä	Hyperkapniset COPD-potilaat, joilla uniapnea, hyötyvät selvästi NIV-hoidosta
Hengitysteiden rakenteelliset poikkeavuudet	Harkitse kokeilua, jos oireita optimaalisesta hoidosta huolimatta.	Esim. vaikea trakeobronkomalasia/synnynäiset anomaliat. Hoidosta luopuminen, jos potilas ei hyödy. *Vaihtoehtona: esim. High flow nasal therapy (HFNT): Airvo, Optiflow, Lumis HFT

Happihoidon (LTOT = long term oxygen therapy) kriteerit vaikeassa COPD:ssa

Sovelletaan yleisesti muihin hypoksemista hengitysvajausta aiheuttaviin sairauksiin, vaikka näyttö vähäistä muiden kuin COPD:n osalta vaatimatonta.

Edellytykset:

1. Pysyvästi lopettanut tupakoinnin – vähintään 6 kk tupakoimatta (myös sähkö tupakka!)
2. Ei tulisi jaa tms. hapen kannalta palovaarallista lämmitysjärjestelmää aktiivisessa käytössä.

Kriteerit:

1. Stabiilissa vaiheessa a-astropissa (3 viikon välein): a) PaO₂ ≤ 7.3 kPa, TAI
2. PaO₂ 7.3 – 8.0 kPa, JA
  - a. Merkit keuhkovaltimopaineen kohoamisesta (ECHO, turvotukset), tai
  - b. Sekundaarinen polysytemia, tai
  - c. Merkittävä yöllinen hypoksemia (SpO₂ < 89% vähintään 5 min yhtäjaksoisesti), eikä samanaikaista uniapneaa, tai
  - d. Merkittävät neuropsykiatriset oireet
3. JA Happihoidolla merkittävä vaste (pO₂ ≥ 8.0) ilman merkittävää CO₂-retentiota.

*Käyttö > 16 h/vrk.

Lähde: Celli BR, MacNee W. Standards for the diagnosis and treatment of patients with COPD: a summary of the ATS/ERS position paper. Eur Respir J 2004;23:932 - 46.